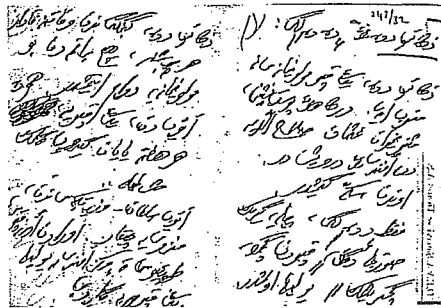

Revnakoğlu Arşivinden Zekâî Dede'ye, Oğlu Hafız Ahmet İrsoy ve Torunu Münir Kökten'e Dair Bilgiler ve Belgeler

230115

Rauf Yekta'nın Zekâî Dede üzerine kaleme aldığı *Esâtiz-i Elhân*'da verdiği malûmat arasında yer alan biyografik yekûna henüz ilâve yapılmamıştı, sonraki çalışmalarda da Zekâî Dede'nin bu biyografisi hep tekrar edildi. Ahmet İrsoy'un babasının biyografisi sahasında kalem yürütmeyişi, ailenin Münir Kökten dışında musikiyle doğrudan münasebetler olmayışı, yakın tarihimizin kuvvetli sesinin biyografik cihetinden ihmal edilmesinde müessir olmuştu. Bu boşluğu kısmen Cemaleddin Server Revnakoğlu doldurmuş, yazık ki bu notlar açığa çıkmamıştı. Revnakoğlu neşir yüzü görmeyen notlarına Zekâî Dede'nin yanında yetişen ve 1969'da vefat eden musikişinas torunu Münir

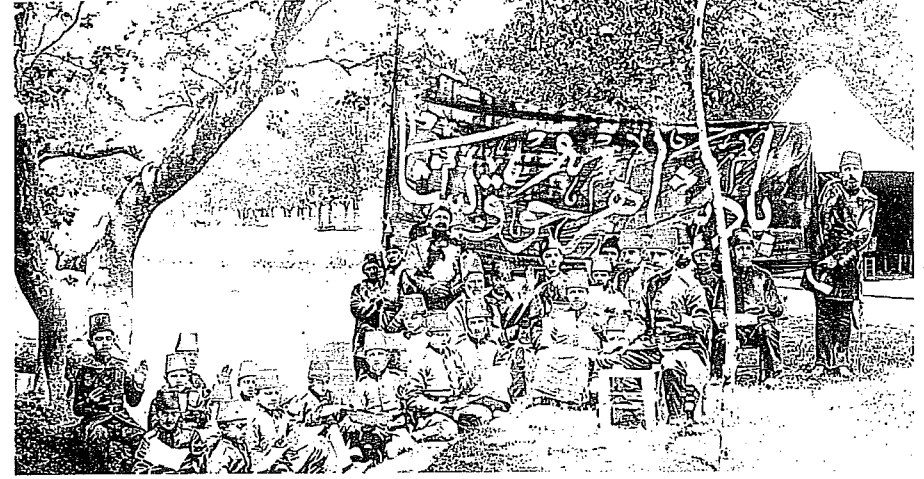
Kökten'le kurduğu temas ve ondan temin ettiği malzemeyi, yine birçoğunu tanıdığı ve haklarında biyografik yazılar da yazdığı Zekâî Dede'nin çıkarlarından dertediklerini ilâve kaydeder. Bilhassa Eyüp tarihi, musikisi, dini ve sufi hayatına dair çalışmalarında Zekâî Dede ve muhiti onun zengin, fakat dağınık notlarında yer alır. Bir kompozisyonundan mahrum olan notlar Revnakoğlu'nun dosyaları arasında dağılmış vaziyettedir.

Zekâî Dede'ye Dair Biyografik Malzeme

Zekâî Dede'nin Dedeliği (242:11-12): Zekâî Dede, Yenikapı Mevlevîhanesi'ne mensuptu; dergâhın postnişini Mesnevîhân Osman Salâhaddin Dedeefendi'nin dervişidir, ondan sikke giymiştir, fakat dedeliği çileye girmek suretiyle değil, kapıdan geçmek, geçirilmek yoluyla olmuştur.

Zekâî Dede gençliğinden vefatına kadar her perşembe hiç bırakmadan bu Mevlevîhaneye devam etmiştir hem de Eyüp'ten Yenikapı'ya her hafta yayan gidip gelmek şartıyla. Eyüp Sultan Vezir Telkesi'nden Münzevî'ye çıkar, oradan Edirnekapı, Topkapı ve Merkez Efendi yoluyla Yenikapı'ya gelirdi. Vefatına yakın

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Zekâî Dede, Darüşşafaka öğrencileriyle mesirede (İstanbul Üniversitesi fotoğraf koleksiyonundan)

rahatsızlandığı hafta içinde galiba ilk ve son olarak bir defa merkebe binmişti. Bazen yanında torunu Münir'i de alırdı.

Dergâhta ilk zamanlar Kudümzenbaşı Ahmed Hüsameddin Dede'nin sağına otururdu; onun vefatından sonra Zekâîzâde Hafız Ahmed Efendi kudümzenbaşı oldu.

Dergâhın vakfından yahut dışarıdan gelen nezir kurbanlardan bir tanesi Zekâî Dede'ye Mevlevîlerce gösterilen fevkalâde hürmet dolayısıyla Eyüp'teki evine gönderilirdi. Bu canlı kurbanı matbah canlarından biri çilekeşlik icabı olarak Yenikapı'dan Eyüp'e sırtında getirir, Zekâî Dede'nin evine teslim ettikten sonra aynı yoldan yine tekkeye dönerdi.

Zekâî Dede'nin Vefatı (242:4-8): Ayağının birini torunu Münir Bey yıkadı. Zekâî Dede o gün kazaya kalan üç vakit namazını bu şekilde yatağında oturarak yastığı secde

eylemek suretiyle eda eyledi. Namazdan sonra yatağının yanında oturan talebesinden Hafız Şükrü Efendi aşr-ı şerif okudu. Saat sekizdi. Arada bir gözlerini açarak etrafına ayrılık ima eden manalarla bakıyordu. Artık yatağından çıkamadı. O geceyi rahatsız olarak geçirmiş, alaturka saatle 8.30'da derin bir sükkün ve gönül rahatı içinde huzur-ı kibriyâya varmıştır.

Günlerden salı idi, ertesi çarşamba günü Bahariye Mevlevîhanesi'nin mukabele gündüdür. Zekâî Dede'nin vefatı münasebetiyle mukâbele-i şerife yapılmamıştır.

Mevlevîhanenin şeyhi Hüseyin Fahreddin Dede, Zekâî Dede'nin evine gelmiş, bütün muhibbân-ı Mevlevîyye de arkadan gelerek evin en alt kattaki taşlığında ism-i celâl ve na't-ı Mevlânâ okunmuş ve gasli yapılmıştır. Hasib Efendi Dergâhu hulefasından Yazıcızâde Hafız Ahmed Efendi gasletmiştir.

O günkü na't-ı şerifi Eyyûbî Zakir Şeref Efendi